

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

Huszonhét éve...

Akkor is ilyen rozsdás leveleket pörgető ős volt. A Széchenyi tér fái mit sem tudhattak az emberek háborújáról, téli, levélvesztett békességre készültek, örültek a fel-felsütő napmelegnek — éltek a természet rendje szerint.

Csak az ember bolygatja meg a rendet. Odavág és visszavág.

Azon az őszi napon a visszavágó kéz erejéből már arra is futotta, hogy a mozdulat közben simogatásra nyílt. Szegedet simogatva érte a béke. Ti, sugárutak házai, ti Széchenyi téri tornyok, ha tudnátok gondolkodni! Ha tudnátok mesélni! Az emberek először önmagukat és szeretteiket féltették, de a sorban ti következtek — vigyáz-e rátok a győztes? Újból kell-e majd téglákat téglára rakni, vagy még vakolatruhátok se lesz rongyos? Annyi remületet megért, annyit éhezett és fázott polgáraid téged is féltettek, szép városunk.

Békét kért neked a győzöktől a város vezetősége. A békét hozó és nem kevesebbet szenvedett sereg bizalma kellett, hite, hogy valóban csendes, ellenséget nem rejtő város vagy. S jaj, a hitek és hitelek olyan kopottak voltak már akkor! Akkor éjszaka talán csak a gyerekek aludtak. Akkor éjszaka kétség és remény hóhullámai gyötörték a szegedieket. Évek éjszakája után ez volt a leghosszabb éjszaka.

És felvirradt. Az utcán először csak a száraz levelek mozogtak, majd megjelentek a pinceajtóban a sápadt arcok. Azóta az évek elhalványították a félelmet, az aggodalmat — de elevenen él a kép a kocsin, szekéren, tankon vagy gyalog érkező szovjet katonákról. Emlékszünk-e tekintetükre? Minket néztek, a várost fürkésztek, talán pihenőhelyet kerestek első gondolatuk. Mögöttük még a lövészárkos harcmező és mi van még előttük? De győztes még erősebben és emberibben nem érkezett. Pedig ki tudja, mit szenvedtek, hányan maradtak ott, hányan nem jutottak el határainkig? Mi ne éreztük volna, mi ne éreztük volna, mennyit szenvedtek, akik magunk is megjártuk a veszteségek gyászos poklait, hiszen kit nem vert a háború? Régen volt, emlegetni sem kell? Pedig ennyi év után is vissza-visszatér, mint a kísértet, a háború: csak minap néztük a torokszorongató riportot a televízióban, hogyan emelték ki 27 év után a Balaton hullámsírából a két hős szovjet pilótát.

S mi tudtuk-e akkor, azon az őszi, hogy mire virradtunk? Az érzések előbb ébredtek a zsibbadtságtól. Előbb csak annak örvendztünk, hogy nálunk már össze kitavaszkodott, nálunk már puskalövés nélkül telt el a tél, míg kis országunk utolsó faluja csak áprilisban lélegzett fel a háború remületéből. Nekünk mindent jelentettek az ajándékba kapott békés hónapok.

Akkor is ilyen rozsdás leveleket pörgető ős volt. Csak ma már pontosan tudjuk, nemcsak érezzük, hogy mit jelentett nekünk az a 27 év előtti október 11.

P. Sz. M.

Átadták Szeged idei alkotói díjait

A Szeged város felszabadulási évfordulója tiszteletére alapított alkotói díjakat tegnap, szombaton délelőtt adta át dr. Biczó György városi tanácselnök a kitüntetetteknek. A tanácskészen rendezett ünnepségen részt vett dr. Ozvald Imre, a Szeged városi pártbizottság titkára, ott voltak a tanács végrehajtó bizottságának tisztségviselői is.

A tanácselnök ismertette a végrehajtó bizottságnak a díjak odaítéléséről szóló határozatát és átnyújtotta a díjjal együtt az erről szóló okleveleket és plaketteket.

1971-ben Szeged város alkotói díjában részesült:

Vaszy Viktor érdemes művész, a Szegedi Nemzeti Színház zenei igazgatója, Szeged zenei élete irányításában kifejtett sokirányú munkásságáért, a magyar operakultúra egyszemélyesen magas színvonalú vidéki központjának megteremtéséért, karnagyi, zeneszerzői, zenepedagógiai munkájáért, az 1970–71-es színházi évadban és a szabadtéri játékok műsorában bemutatott operák vezényletéért és Erkel: Sarolta című operájának átdolgozásáért;

Tamás Attila kritikus, irodalomtörténész, a József Attila Tudományegyetem docense kritikai munkásságáért, a XX. századi magyar irodalom értékelésével, főleg József Attila életművével foglalkozó tanulmányaiért;

Polner Zoltán költő, a Csongrád megyei Hírlap rovatvezetője, a Magvető Kiadónál 1971-ben megjelent Egyetlen hangszer című verseskötetéért;

Snopper Tibor építész-mérnök, a Szegedi Tervező Vállalat főépítész-helyettese, több városképi jelentőségű kulturális és szociális létesítmény tervezéséért, a városfejlesztés érdekében kifejtett két évtizedes alkotó munkásságáért;

Kopasz Márta grafikus-

művész, 60. születésnapja alkalmából, alkotói pályája, művészetpedagógiai munkássága elismeréseként, 1971-ben megrendezett gyűjteményes kiállításáért;

F. Nagy István újságíró, a Délmagyarország főszerkesztője, közéleti, várospolitikai témájú írásaiért, szerkesztői munkája elismerésül.

Az ideai alkotói díjasok nevében Vaszy Viktor mondott köszönetet a kitüntetésért.

Növekedett a lakásépítés üteme

A népgazdasági tervben 1971-re előirányzott 71 000 lakásnak csaknem felét az ÉVM vállalatok építik. Az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium előzetes értékelése szerint október elsejéig 17 093 új otthon adtak át az ÉVM vállalatok, 3 ezer 614-gyel többet, mint a múlt év első háromnegyedében. Idei előirányzatuk 30 500 lakás, tehát az előírt átadásoknak több mint a felét teljesítették. Más években kilenc hónap alatt általában az éves előirányzatnak 45–47 százalékát váltották valóra. Az idei munka így arra mutat, hogy növekedett a lakásépítés üteme, és a szokásosnál kisebb lesz az év végi hajrá.

Az ÉVM vállalatok munkahelyein jelenleg 36 846 lakás épül, mintegy háromezzerrel több, mint egy évvel ezelőtt. Ez a többlet is arra utal, hogy fokozódott az építés üteme, s a „munkába fogott” lakások nagyszámával azzal biztat, hogy ezekből valószínűleg átadják az év végéig a tervből a hátralevő több mint 13 000 lakást. (MTI)

Szegeden megkezdődtek az egyetemek jubileumi ünnepségei

(Somogyi Károlyné felvétele)

Az ünneplők a József Attila-szobor előtt

ma dr. Tóth Károly az orvostudományi egyetem rektora rövid beszédben válasszolt a fiatalok köszöntésére. Egyebek között hangoztatta, hogy az egyetemnek nemcsak haladó szellemű professzorai, hanem haladó szellemű hallgatói is voltak, akiknek követése, példájuk, szellemük tanulmányozása az ifjúság egyik legfontosabb feladata. Ezután Vas-tag Pál KISZ-titkár az ifjúság nevében emlékezett a jubileumra, majd a közreműködő egyetemi énekkar a Gaudeamus igitur elének-lésével zárta az ünnepséget.

Ezt követően a központi épület első emeleti folyosóján a szegedi egyetemi oktatás ötven éve címmel kiállítás nyílt az egyetemi könyvtár rendezésében. Megnyitó beszédet dr. Csákány Béla, a József Attila Tudományegyetem rektorhelyettese mondott, hangoztatva többek között, hogy a szerény kiállítás a két egyetem történetéből igyekszik kiemelni bemutatni azoknak a küzdelméit, akik a két egyetemen a haladás első sorai-

ban állottak. A résztvevők ezután megtekintették a kiállítást, amelyen a tablók és a tárlók képek, újságki-vágatok, kéziratok, könyvek, s más dokumentumok segítségével rajzolnak szemléletes képet az egyetemek múltjáról, fejlődéséről és jelenéről.

Ugyancsak tegnap este került sor arra a fogadásra, amelyet a jubileum alkalmából a két szegedi egyetem rektora az aulában adott. A fogadáson részt vett Ilku Pál művelődésügyi és Szabó Zoltán egészségügyi miniszter, Győri Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára, dr. Komócsin Mihály, a Csongrád megyei tanács elnöke, Sipos Géza, a városi pártbizottság első titkára és Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese, valamint az ünnepségekre érkezett hazai és külföldi küldöttségek vezetői, és a város társadalmi, kulturális életének vezetői. Pohárköszöntőt dr. Márta Ferenc, a tudományegyetem rektora mondott.

Este az Ady téri egyetem nagy előadójában az Egyetemi Stúdió az egyetem vendégeinek tiszteletére bemutatta új műsorát, Veress Miklós—Paál István Örök Elektra című összeállítását, Margittay Ági főszereplésével.

A két egyetem jubileumi ünnepségei ma délelőtt 10 órai kezdettel a Szegedi Nemzeti Színházban rendezett díszünnepi folytatódna. Az ünnepségen a Szegedi Szimfonikusok és a Zenebárátkó Kórusa Vaszy Viktor vezényletével és Simándy József közreműködésével bemutatja Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus című művét. Délután a Dugonics téri aulában a két egyetem tanácsa fogadja az egyetem és főiskolák képviselőinek köszöntését. Hétfőn, az ünnepségek harmadik napján, délelőtt fél 11 órakor kerül sor — a városi tanács székházának nagytermében — a díszdoktorok avatására, akik az egyetemek épületeiben délután megtartják székfoglaló előadásukat.

A Lunohod—1 befejezte tudományos munkáját

Október 4-én befejeződött a Lunohod—1 holdjáróval végzett tudományos és műszaki kutatási program. Az automatikus önjáró tudományos laboratórium múlt év november 17-től tíz és fél hónapon át működött a Holdon, az Esők tengerének területén.

Ez alatt az idő alatt kozmikus vákuumban, nehéz viszonyok közepette — sugárzásoknak, jelentős hőmérsékleti ingadozásoknak és súlyos útviszonyoknak ki-téve.

Az önjáró berendezés 10 ezer 540 méteres utat tett meg, amely lehetővé tette 80 000 négyzetméternyi területen a holdfelszín részletes megvizsgálását. A berendezés televíziós rendszerei több mint 200 panorámafelvételt és több mint 20 000 egyéb felvételt sugároztak a Föld-

re. Útvonalának több mint 500 pontján tanulmányozták a holdtalaj felszínének fizikai, mechanikai sajátosságait és 25 ponton elemezték kémiai összetételét.

A holdfelszínről szerzett információk lehetővé teszik a holdfelszín topográfiai és morfológiai sajátosságainak értékelését a Lunohod—1 működésének körzetében. Az automatikus berendezés tartós működése biztosította a kozmikus sugárzás és a holdfelszínen levő radiáció hossz- és térszerű tanulmányozását.

A Lunohod—1 aktív tevékenységének idején végzett tudományos és műszaki kísérletek igazolták az önjáró berendezés kidolgozásánál alkalmazott mérnöki elgondolások helyességét. A kutatómunka lehetővé tette az első ízben alkalmazott távirányí-

tású rendszer és tájolási módszerek elveinek ellenőrzését. A Lunohod—1 aktív működése azért szünt meg, mert kimerültek az izotóppal működő hőforráskészletek. Ennek következtében a tizenegyedik holdjéjjel idején lecsökkent a hőmérséklet a berendezés belsejében.

A legutóbbi holdnappal a végén a Lunohodot vízszintes területre állították olyan helyzetbe, amely lehetővé teszi, hogy a rajta elhelyezett és a Föld felé irányított francia lézertűkőr még hosszú éveken át működjön.

A Lunohod—1 segítségével kapott — jellegét és mennyiségét tekintve rendkívüli — tudományos ismeretanyag nagymértékben bővíti a Holdról, a Napról és a kozmikus térségről meglevő ismereteinket. (MTI)